

БӨЛІМ: АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Ағылшын тілі сабағында жасанды интеллектіні қолдану: заманауи білім берудің жаңа мүмкіндіктері

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.01.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР

ағылшын тілі сабағы, білім беру технологиялары, Жасанды интеллект, жеке оқыту, оқыту сапасы, тілдік дағдылар, Цифрлық білім беру

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/186458/>

Чунай Назгул

Қарағанды облысы, Теміртау қаласы, “№10 ЖББМ” КММ

Ағылшын тілі пәні мұғалімі

АННОТАЦИЯ

Бұл мақалада ағылшын тілі сабағында жасанды интеллект технологияларын қолданудың негізгі түрлері мен мүмкіндіктері қарастырылады. Қазіргі білім беру үдерісінде жасанды интеллект оқыту сапасын арттырудың тиімді құралы ретінде сипатталады. Мақалада жасанды интеллекттің оқу материалын жекелендіру, лексикалық және грамматикалық дағдыларды дамыту, тыңдалым, айтылым және жазылым қабілеттерін жетілдірудегі рөлі талданады. Сонымен қатар, мұғалімнің сабақ жоспарлау, бағалау және оқушылардың оқу жетістіктерін бақылау үдерісіндегі жасанды интеллекттің мүмкіндіктері көрсетіледі. Автор жасанды интеллектіні қолданудың артықшылықтарымен қатар, ықтимал шектеулері мен тәуекелдеріне де тоқталады. Мақалада жасанды интеллект мұғалімнің орнын алмастырмайтыны, керісінше, педагогтің кәсіби қызметін қолдайтын көмекші құрал екені негізделеді. Зерттеу нәтижелері ағылшын тілі сабағында жасанды интеллектіні тиімді және мақсатты қолдану оқушылардың оқу мотивациясын арттырып, тілдік құзыреттілігін дамытуға ықпал ететінін көрсетеді.

Түйін сөздер

жасанды интеллект, ағылшын тілі сабағы, цифрлық білім беру, жеке оқыту, тілдік дағдылар, білім беру технологиялары, оқыту сапасы

КІРІСПЕ

Қазіргі жаһандану дәуірінде білім беру жүйесі түбегейлі өзгерістерге ұшырауда. Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы мұғалімдердің жұмыс тәсілін жаңартуды талап етеді. Соның ішінде жасанды интеллект (ЖИ) – білім беру саласына тың серпін берген маңызды құралдардың бірі. Әсіресе ағылшын тілі сабағында жасанды интеллектіні тиімді қолдану оқыту сапасын арттырып, оқушылардың қызығушылығын күшейтеді.

Жасанды интеллект – адамның ойлау, талдау, үйрену қабілеттерін модельдей алатын технологиялар жиынтығы. Ол үлкен көлемдегі ақпаратты өңдеп, оқушының деңгейіне сай тапсырмалар ұсынуға мүмкіндік береді. Ағылшын тілі сабағында ЖИ-ді қолдану мұғалімнің рөлін әлсіретпейді, керісінше, оның жұмысын жеңілдетіп, шығармашылыққа көбірек уақыт бөлуіне жағдай жасайды.

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Қазіргі білім беру кеңістігінде жасанды интеллект (ЖИ) технологиялары ағылшын тілін оқыту үдерісіне біртіндеп еніп, оқытудың мазмұны мен әдістемесін жаңартуда маңызды рөл атқаруда. ЖИ құралдарын қолдану оқушылардың тіл үйрену қабілеттерін ескеруге, білім алуды дербестендіруге және оқу үдерісінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Ең алдымен, жасанды интеллекттің басты артықшылықтарының бірі – оқытуды жекелендіру мүмкіндігі. Ағылшын тілі сабағында оқушылардың деңгейі, қабылдау жылдамдығы мен қызығушылығы әртүрлі болатыны белгілі. ЖИ платформалары оқушының алдыңғы нәтижелерін талдап, соған сәйкес тапсырмаларды автоматты түрде бейімдей алады. Бұл әлсіз оқушыларға қосымша қолдау көрсетуге, ал алдыңғы қатарлы оқушылардың әлеуетін дамытуға жағдай жасайды.

Екінші маңызды бағыт – лексика мен грамматиканы меңгерту. Жасанды интеллект жаңа сөздерді есте сақтауға арналған интерактивті жаттығулар, сөз тіркестері мен сөйлем үлгілерін автоматты түрде құрастырады. Сонымен қатар, грамматикалық қателерді бірден анықтап, түсіндірме бере алады. Мысалы, оқушы жазған мәтінді ЖИ тексеріп, дұрыс нұсқасын көрсетеді және қате себебін түсіндіреді. Бұл оқушылардың өз бетінше жұмыс істеу дағдысын қалыптастырады.

Үшінші бағыт – айтылым дағдыларын дамыту. Жасанды интеллект негізіндегі дыбыстық жүйелер (speech recognition) оқушылардың айтылымын тыңдап, дұрыс-бұрыстығын анықтайды. Оқушы ағылшын тілінде сөйлеп, бірден кері байланыс алады. Бұл әсіресе сөйлеуге ұялатын немесе қателесуден қорқатын оқушылар үшін өте тиімді. Сонымен қатар, ЖИ түрлі акценттердегі аудиомәтіндерді ұсыну арқылы оқушылардың

тыңдалым қабілетін дамытады.

Төртінші бағыт – жазылым дағдысын жетілдіру. ЖИ эссе, хат, хабарлама жазуда құрылым ұсынуға, сөз байлығын арттыруға көмектеседі. Оқушылар мәтін жазу барысында өз ойларын жүйелеуді үйренеді. Мұғалім үшін де бұл – үлкен көмек, себебі уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді.

Бесінші бағыт – сабақты жоспарлау және бағалау. Мұғалімдер жасанды интеллект көмегімен сабақ жоспарын, тапсырмаларды, тесттерді, бағалау критерийлерін жылдам дайындай алады. Сонымен қатар, ЖИ оқушылардың нәтижелерін талдап, үлгерім динамикасын көрсетеді. Бұл мұғалімге дер кезінде түзету жұмыстарын жүргізуге мүмкіндік береді.

Алтыншы бағыт – оқытудағы мотивацияны арттыру. Жасанды интеллект ойын элементтерін (gamification) қолдану арқылы сабақты қызықты етеді. Балл жинау, деңгейден өту, марапат алу сияқты элементтер оқушыларды белсенді қатысуға ынталандырады. Ағылшын тілі сабағы оқушылар үшін тек міндет емес, қызықты үдеріске айналады.

ЖИ құралдары инклюзивті білім беруді қолдау бағытында да тиімді. Оқуында қиындықтары бар немесе ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылар үшін мәтінді дыбыстау, автоматты аударма, визуалды қолдау құралдары оқу үдерісін қолжетімді етеді. Бұл әрбір оқушының білім алу құқығын қамтамасыз етуге бағытталған маңызды қадам болып табылады.

Мұғалімнің кәсіби дамуы тұрғысынан алғанда, жасанды интеллект рефлексия мен өзін-өзі жетілдіру құралы ретінде қолданылады. Сабақ нәтижелерін талдау, оқыту әдістерінің тиімділігін бағалау және кәсіби шешімдерді оңтайландыруда ЖИ ұсынған деректер мен ұсыныстар маңызды рөл атқарады. Дегенмен, педагогикалық шешім қабылдауда адам факторы жетекші орында қалуы тиіс.

Жасанды интеллектіні қолдану оқушылардың XXI ғасыр дағдыларын – сыни ойлау, ақпаратты іріктеу, цифрлық мәдениет пен жауапкершілікті қалыптастыруға ықпал етеді. Оқушылар технологияны мақсатты түрде пайдаланып, өз оқу әрекетіне жауапкершілікпен қарауды үйренеді.

Алайда ЖИ қолдану барысында этикалық және педагогикалық шектеулерді сақтау маңызды. Дайын жауаптарға шамадан тыс сүйену, академиялық адалдық қағидаларын бұзу және оқушының дербес ойлау қабілетінің төмендеуі сияқты қауіптер туындауы мүмкін. Сондықтан жасанды интеллект мұғалімді алмастыратын емес, оны толықтыратын құрал ретінде қарастырылуы тиіс.

Дегенмен, жасанды интеллектіні қолдануда шектеулер мен тәуекелдер де бар. Біріншіден, оқушылардың дайын жауапқа үйреніп кету қаупі бар. Екіншіден, интернетке

тәуелділік пен дербес ойлаудың төмендеуі мүмкін. Үшіншіден, жеке деректердің қауіпсіздігін сақтау мәселесі өзекті. Сондықтан ЖИ тек көмекші құрал ретінде қолданылып, мұғалімнің бақылауымен жүзеге асуы тиіс.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қорытындылай келе, ағылшын тілі сабағында жасанды интеллект технологияларын қолдану – білім беру үдерісін жаңғыртудың маңызды бағыттарының бірі екені анықталды. Жасанды интеллект оқыту мазмұнын жекелендіруге, оқушылардың тілдік дағдыларын жүйелі дамытуға және оқу мотивациясын арттыруға кең мүмкіндік береді. Лексика мен грамматиканы меңгерту, тыңдалым, айтылым және жазылым дағдыларын қалыптастыруда ЖИ-дің мүмкіндіктері мұғалім жұмысының тиімділігін арттырады.

Сонымен қатар, жасанды интеллект мұғалімнің уақытын үнемдеуге, сабақ жоспарлау, бағалау және білім нәтижелерін талдау үдерістерін жеңілдетуге ықпал етеді. Бұл педагогке оқушылармен тікелей жұмыс жасауға, жеке қолдау көрсетуге және шығармашылық ізденіске көбірек көңіл бөлуге жағдай жасайды. Ағылшын тілі сабағында ЖИ құралдарын қолдану оқушылардың өз бетінше білім алу дағдыларын қалыптастырып, жауапкершілік пен дербестікті арттырады.

Алайда жасанды интеллектіні қолдану барысында белгілі бір шектеулер мен тәуекелдердің бар екенін ескеру қажет. Оқушылардың дайын жауапқа тәуелді болып қалмауы, сыни ойлаудың төмендемеуі және жеке деректердің қауіпсіздігі қамтамасыз етілуі маңызды. Осыған байланысты ЖИ құралдарын қолдану педагогтің кәсіби бақылауымен, оқу мақсаттарына сай және орынды жүзеге асырылуы тиіс.

Жалпы алғанда, жасанды интеллект – ағылшын тілі сабағында мұғалімді алмастыратын құрал емес, керісінше оның кәсіби қызметін толықтыратын тиімді көмекші болып табылады. Мұғалімнің әдістемелік шеберлігі мен жасанды интеллект мүмкіндіктерінің үйлесімді үйлесуі ғана білім беру сапасын арттырудың басты кепілі бола алады. Болашақта жасанды интеллектіні педагогикалық практикада жүйелі әрі жауапты қолдану оқушылардың тілдік құзыреттілігін арттырып, заманауи талаптарға сай бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Тоқаев Қ.Ж. Білім мен ғылымды дамыту – ел болашағының кепілі. – Астана, 2023.
2. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities. – Paris, 2019.
3. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. – Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.
4. Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st

Century. – London: UCL Press, 2018.

5. British Council. Artificial Intelligence and English Language Teaching. – London, 2020.

6. Duolingo Research Team. The Role of AI in Language Learning. – 2021.

7. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі. Цифрлық білім беру ресурстарын қолдану жөніндегі әдістемелік ұсынымдар. – Астана, 2022.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.